

מתודולוגיות פמיניסטיות א': מגמות בחקר החברה והתרבות

ד"ר יעל משעלי
סמסטר א' תשפ"ג
יום ג' 16-18

שעת קבלה בתאום מראש בדוא"ל: mishaliy@post.bgu.ac.il

תיאור הקורס:

קורס זה מציג גישות ומסורות מרכזיות במחקר פמיניסטי, שהתפתחו לאור גלי הפמיניזם ולאור מגמות בביקורת התרבות. נתוודע למתודולוגיות ולאפיסטמולוגיות שהצמיחה המחשבה הפמיניסטית, ונדון באופנים שבהם אלו מאפשרות חשיבה מחדש על מושאי המחקר, מטרותיו ואופני ביצועו, זיהוי של דילמות מחקריות מגוונות ואף דרכים אפשריות ליישובן.

דרישות הקורס:

נוכחות רציפה, השתתפות פעילה, קריאה של הטקסטים והכנתם לדיון בכיתה, הגשת עבודות קטנות ועבודה מסכמת.

הרכב הציון:

עבודות קטנות – 20%.

עבודה מסכמת – 80%.

תכנית הקורס:

שיעור 1: מבוא למחקר פמיניסטי ומתודולוגיות מחקר פמיניסטיות

הקר דפנה, מיה לביא-אגיא ומיכל קרומר-נבו, "הזמנה לדיון במתודולוגיות מחקר פמיניסטיות", *מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות*, עורכות: מיכל קרומר-נבו, מיה לביא-אגיא, דפנה הקר, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2014, עמ' 7-22.
לורד אודרי, "כלי האדון לעולם לא יפרקו את ביתו של האדון", תרגום: עדנה גורני, *ללמוד פמיניזם: מקראה*, עורכות: דלית באום, דלילה אמיר, רונה ברייר-גארב, יפה ברלוביץ, דבורה גריינימן, שרון הלוי, דינה חרובי, סילביה פוגל-ביז'אווי, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 194-192.

שיעור 2: מדע, אובייקטיביות ואפיסטמולוגיה פמיניסטית

ינאי ניצה, "שאלת המדע בפמיניזם – סנדרה הארדינג וסוגיית החקירה המדעית בפמיניזם", *דרכים לחשיבה פמיניסטית: מבוא ללימודי מגדר*, עורכות: ניצה ינאי, תמר אלאור, אורלי לובין וחנה נוה, רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2007, עמ' 351-391.

רשות

Harding Sandra, "Feminism, Science, and the Anti-Enlightenment Critiques", *Women, Knowledge, and Reality: Explorations in Feminist Philosophy*, edited by Ann Garry and Marilyn Pearsall, New York and London: Routledge, 1996, pp. 298-320.

Haraway Donna, "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective", *Feminist Studies* 14.3, 1988, pp. 575-599.

שיעור 3 : מה בין סוציאליזם, מרקסיזם ופמיניזם

הרטסוק ננסי, "נקודת המבט הפמיניסטית : הכשרת הקרקע למטריאליזם היסטורי פמיניסטי", תרגום : דפנה רוזנבלוט, *ללמוד פמיניזם : מקראה, עורכות : דלית באום, דלילה אמיר, רוני ברייר-גארב, יפה ברלוביץ, דבורה גריינימן, שרון הלוי, דינה חרובי, סילביה פוגל-ביז'או, תל-אביב : הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 195-222.*

רשות

ויטיג, מוניק, "אדם אינו נולד אשה", עורכים : יאיר קדר, עמליה זיו, אורן קנר, *מעבר למיניות, מגדרים, תל-אביב : הקיבוץ המאוחד, 2003, עמ' 103-110.*

שיעור 4 : פסיכואנליזה במבט פמיניסטי

איריגארי, לוס, *מין זה שאיננו אחד, תל-אביב : רסלינג, 2003.* [עמ' 13-7 ; 26-15 ; 79-65].
רוזמרין, מירי, "מהיות גבר להתהוות כאשה : תיאורית ההבדל הבינמיני של לוס איריגארי",
מין זה שאיננו אחד, תל-אביב : רסלינג, 2003, עמ' 81-93.

רשות

רוזמרין, מירי, "הפוליטיקה של האיני" : על קיום פוליטי של פרטים אצל איריגארי ובאטלר",
רסלינג 8, תל-אביב, 2001, עמ' 25-34.

Rowley Hazel and Elizabeth Grosz, "Psychoanalysis and Feminism", *Feminist Knowledge: Critique and Construct*, edited by Sneja Gunew, London and New York: Routledge, 1990, pp. 175-204.

שיעורים 5-6 : פירוק השיח הפמיניסטי : פוסט-סטרוקטורליזם ודקונסטרוקציה

Scott Joan W., "Deconstructing Equality-Versus-Difference or, The Uses of Poststructuralist Theory for Feminism", *Feminist Studies* 14.1, 1988, pp. 32-50
Foucault, Michel, "The Subject and Power", in: H.L Dreyfus and P. Rainbow, *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics*, University of Chicago Press, 1982, pp. 208-228.

רשות

פוקו, מישל, *תולדות המיניות, כרך ראשון : הרצון לדעת, תל-אביב : הקיבוץ המאוחד, 1996.*

שיעורים 7-8 : פוסט-קולוניאליזם ופמיניזם

מוהנטי צ'נדרה טלפדה, "תחת עיניים מערביות : הגות פמיניסטית ושיחים קולוניאליים", תרגום : רוני ברייר-גארב, ללמוד פמיניזם : מקראה, עורכות : דלית באום, דלילה אמיר, רוני ברייר-גארב, יפה ברלוביץ, דבורה גריינימן, שרון הלוי, דינה חרובי, סילביה פוגל-ביז'או, תל-אביב : הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 415-442.

אנלדואה, גלוריה, "אזור הגבול – La Frontera / המסטיסה החדשה", עורכות : דלית באום, דלילה אמיר, רוני ברייר-גארב, יפה ברלוביץ, דבורה גריינימן, שרון הלוי, דינה חרובי, סילביה פוגל-ביז'או, *ללמוד פמיניזם : מקראה, מגדרים, תל-אביב : הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 357-375.*

רשות

אבורביעה-קווידר סראב ונעמי וינר-לוי, "המרחב הפלסטיני, הישראלי והעצמי : מבט מחודש על זירות התמודדות של נשים פלסטיניות בישראל", *המשפט ט"ז, 2011, עמ' 375-398.*
Collins Patricia Hill, "Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance of Black Feminist Thought", *Social Problems* 33.6, 1986, S14-S32.

שיעור 9: מחקר נשי על גברים וגבריות

יסעור-בורוכוביץ דלית, "רק אם יש לה ציצים גדולים": אוטו-אתנוגרפיה על יחסי חוקרת אישה ונחקרים גברים", *המשפט ט"ז*, 2011, עמ' 375-398.

רשות

Layland Joyce, "On the Conflicts of Doing Feminist Research into Masculinity",
Feminist Praxis: Research, Theory and Epistemology in Feminist Sociology,
edited by Liz Stanley, London and New York: Routledge, 1990, pp. 125-133.
Halberstam, Judith, "An Introduction to Female Masculinity", *Female Masculinity*,
Duke UP, 1998.

שיעורים 10-11: פרפורמטיביות וקוויריות

באטלר, ג'ודית, "חיקוי ומרי מגדרי", עורכים: יאיר קדר, עמליה זיו, אורן קנר, *מעבר למיניות*,
מגדרים, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2003, עמ' 329-346.
זיו, עמליה, "צרות קוויריות: דילמות של ידע, כוח וקהילה", עורכות: מיכל קרומר-נבו, מיה
לביא-אגיא, דפנה הקר, *מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות*, מגדרים, תל-אביב:
הקיבוץ המאוחד, 2014, עמ' 28-210.

רשות

גרוס, אייל, זיו, עמליה ורז, יוסף, "אם יש סקס אחר הביאוהו לכאן ונדעהו: לימודים להט"ביים
וקוויריים בישראל", עורכים: אייל גרוס, עמליה זיו ורז יוסף, *סקס אחר: מבחר מאמרים
בלימודים להט"ביים וקוויריים ישראלים*, תל-אביב: רסלינג, 2016, עמ' 50-11.
זיו, עמליה, "דנה אינטרנשיונלי", עורך: עדי אופיר, *חמישים לארבעים ושמונה – גליון מיוחד של
תיאוריה וביקורת* 12-13, ירושלים: מכון ון-ליר, 1999, עמ' 412-401.
סדג'וויק, איב קוסופסקי, "האפיסטמולוגיה של הארון (קטעים נבחרים)", עורכים: יאיר קדר,
עמליה זיו אורן קנר, *מעבר למיניות*, מגדרים, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2003, עמ'
328-303.

שיעורים 12-13: כתיבה מחקרית ואקטיביזם

לחובר עינת, "ביוגרפיה נשית=מעשה פמיניסטי?", *מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות*, עורכות: מיכל
קרומר-נבו, מיה לביא-אגיא, דפנה הקר, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2014, עמ' 54-76.
נסטל, ג'ואן, "מערכות יחסים בוצ'פם", *מחוזות אסורים: תשוקה, גוף וסיפורי התנגדות*,
חיפה: פרדס, 2008, עמ' 93-84.
נסטל, ג'ואן, "השאלה הפמית", *מחוזות אסורים: תשוקה, גוף וסיפורי התנגדות*, חיפה: פרדס, 2008,
עמ' 200-188.
זיו עמליה, "לחצות את גבולות המגדר, לבגוד בגבולות הלאום: הפוליטיקה הפרפורמטיבית של
כביסה שחורה", *פערי אזרחות: הגירה, פריין וזהות בישראל*, עורכים: יוסי יונה ואדריאנה
קמפ, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, 2008, עמ' 290-320.

רשות

קרומר-נבו מיכל ומירית סידי, "פמיניזם, כתיבה מחקרית ואחרות", *מתודולוגיות מחקר
פמיניסטיות*, עורכות: מיכל קרומר-נבו, מיה לביא-אגיא, דפנה הקר, תל-אביב: הקיבוץ
המאוחד, 2014, עמ' 229-247.